

NIVELL: ESO

DURADA: 1 sessió
de 50 minuts

MATERIAL:

Guix, cartolines i
llapis de colors

Dia de la llengua materna

OBJECTIUS:

1. Ensenyar als alumnes aspectes relacionats amb la llengua materna a partir de jocs.

2. Fomentar la participació i col·laboració entre els alumnes.

“La llengua del nostre pensament i de les nostres emocions és el bé més preuat que tenim. El plurilingüisme es converteix en el nostre millor aliat a l'hora de vetllar per una educació de qualitat per a tots, fomentar la inclusió i lluitar contra les discriminacions [...]”

Irina Bokova, directora general de la UNESCO

La llengua materna és el primer idioma que aprenem els éssers humans durant la nostra vida. El 21 de febrer és el **Dia de la Llengua Materna**. La celebració té com a objectiu principal *la promoció de la diversitat lingüística i cultural, així com el multilingüisme*.

La llengua ens serveix per expressar milers de coses: estats d'ànim, opinions, sentiments... però també per jugar. Us proposem que convertiu els alumnes en lletres d'un joc de mots encreuats.

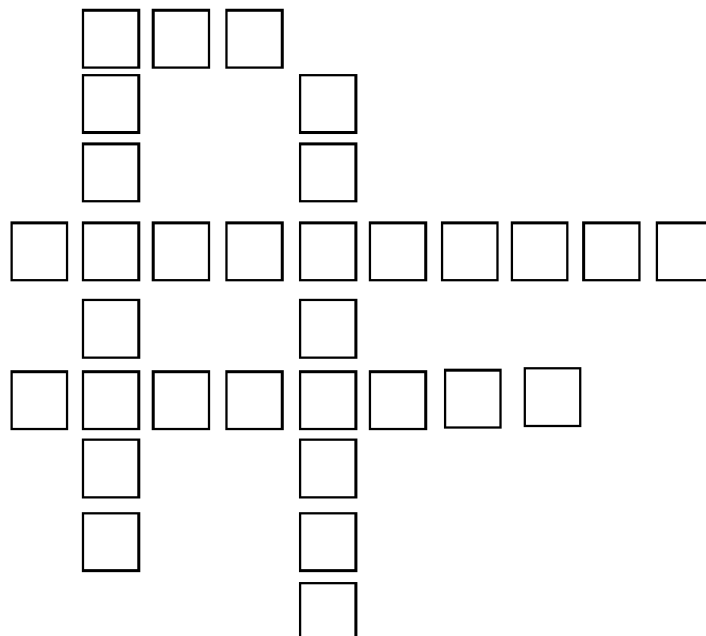
Uns mots encreuats molt humans

En primer lloc explicarem als alumnes el concepte de *llengua materna* que ens pot servir també per revisar coneixements sobre sociolingüística com ara la idea de *segona llengua*, *bilingüisme*, *diglòssia*, etc.

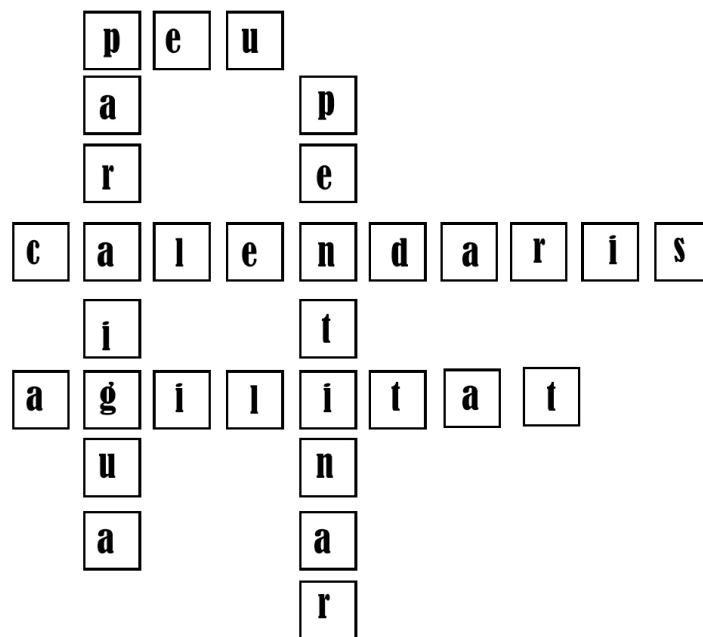
Un cop hagueu introduït el tema, començarem la dinàmica. Es tracta de construir uns **mots encreuats** (també anomenats *mots enreixats*) al pati de l'escola, però formant-lo **amb persones**: cadascun dels nostres alumnes serà una vocal o una consonant.

Tot seguit us presentem una proposta de mots encreuats en català suposant que a l'aula hi ha 32 alumnes; si n'hi hagués més o menys, podeu demanar a algun altre professor o personal de l'escola que hi participi. El professor pot adaptar-lo a un altre nombre d'alumnes o bé fer servir paraules de qualsevol àrea o en una altra llengua. A Internet es poden trobar molts llocs web o aplicacions per fer-los.

1. El docent serà l'únic que conegui les paraules que formin els mots encreuats i, per tant, el nombre de vocals i lletres que els componen. Dibuixarà al pati l'estructura dels mots enreixats.

Aquesta estructura es correspon amb les paraules següents:

3. Un cop ho hàgim fet, durem a terme el repartiment de lletres a l'aula entre tots els nostres alumnes. El repartiment serà el següent:

- 7 alumnes seran la lletra 'a'
- 1 alumne serà la lletra 'c'
- 1 alumne serà la lletra 'd'
- 3 alumnes seran la lletra 'e'
- 1 alumne serà la lletra 'g'
- 5 alumnes seran la lletra 'i'
- 2 alumnes seran la lletra 'l'
- 2 alumnes seran la lletra 'n'
- 2 alumnes seran la lletra 'p'
- 3 alumnes seran la lletra 'r'
- 1 alumne serà la lletra 's'
- 3 alumnes serà la lletra 't'
- 2 alumnes seran la lletra 'u'

4. Cada paraula anirà associada a un color i, per tant, cada lletra tindrà associada, també, un color. El professor haurà d'estar atent, ja que hi haurà quatre lletres que hauran d'anar amb dos colors diferents; es tracta de les lletres *frontissa* entre dues paraules diferents ('a', 'n', 'g', 'i'). Ho podem fer enganxant la meitat d'una cartolina d'un color i l'altra meitat d'un altre.

Colors de les lletres

Paraula	Color	Nombre d'alumnes	Lletres frontissa
Paraigua	Cartolina blava	8	Comparteixen color la a (blau i vermell) i la g (blau i morat)
Pentinar	Cartolina verda	8	Comparteixen color la n (verd i vermell) i la i (verd i morat)
Calendaris	Cartolina vermella	10	Comparteixen (blau i vermell) color la a i la n (verd i vermell)
Agilitat	Cartolina lila	8	Comparteixen color la g (blau i morat) i la i (verd i morat)
Peu	Cartolina taronja	3	

5. La darrera cosa que ens quedarà per fer serà sortir al pati. Un cop hi siguem, el professor anirà donant les definicions de cada paraula (que pot treure d'un diccionari o crear fent jocs de paraules, trucs...), i els alumnes hauran d'esbrinar-la i anar-se situant cadascun en un lloc dins de l'estructura dibuixada.

Si els alumnes no coneixen la solució, podrien ajudar-se de qualsevol eina de què disposin: diccionari, accés al [DIEC2](#) a través d'Internet, etc.

Definicions de l'exemple

Definició	Paraula
<i>Estri per a resguardar de la pluja que consisteix en un tros de tela cosida a unes barnilles d'acer articulades a l'extrem d'un bastó, que permeten d'estendre-la o de plegar-la amb facilitat.</i>	Paraigua
<i>Desembullar, netejar, agençar, etc., (el cabell, la llana, un manyoc de fibres) passant una pinta o una pentinadora.</i>	Pentinar
<i>Sistema de divisió del temps per anys, mesos i dies.</i>	Calendari(s)
<i>Qualitat d'àgil.</i>	Agilitat
<i>Part terminal de les extremitats abdominals de l'ésser humà que comprèn el tars, el metatars i els dits.</i>	Peu

6. Finalment, els alumnes dibuixaran, per grups, uns nous mots encreuats utilitzant algunes de les lletres de les cartolines. S'ajudaran del diccionari per crear les definicions. Els resultats s'exposaran a l'aula i comprovarem, entre tots, que els mots encreuats es poden resoldre perfectament.